

N:o 63.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 17 Maj 1874.

— — — — Andra Kammaren den 17 — —

*Riksdagens underdåniga Skrifvelse, angående beviljadt statsbidrag för
åstadkommande af jernvägsförbindelse mellan landskapet
Dalsland och Smaalenenes amt i Norge.*

(Stats-Utskottets Utlåtande N:o 88.)

S. A. K.

Uti nådig proposition af den 20 sistlidne Februari har Eders Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att — under förutsättning och förbehåll att Dalslands jernvägsaktiebolag tillvägbringar dels genom aktieteckning minst en million riksdaler och dels genom aktieteckning och frivilliga bidrag eller ock i mån af behof genom upptagande af amorteringslån mot obligationer tre millioner riksdaler, eller tillsammans $\frac{2}{3}$ af beräknade kostnaden för anläggning af jernväg från Sunnanå hamn vid Wenern öfver Mellerud till riksgränsen vid Högen, en norsk statsbana till mötes — såsom bidrag till nämnda jernvägsanläggning bevilja bolaget ett anslag utan återbetalningsskyldighet till belopp af en million kronor att utgå med en tredjedel, eller 333,333 $\frac{1}{3}$ kronor, under hvarje af åren 1875, 1876 och 1877, emot vilkor, *dels* att i bolagets direktion en af Eders Kongl. Maj:t förordnad ledamot eller suppleant för denne skall ega säte och stämma; att i hvarje revision af bolagets förvaltning och

Bih. till Riksd. Prot. 1874. 10 Saml. 1 Afd. 1 Band. 11 Häft.

räkenskaper en af Eders Kongl. Maj:t utsedd revisor skall deltaga; och att arvoden till bemälda ledamot och revisor böra af bolaget bekostas; *dels* ock att bolaget skall vara skyldigt underkasta sig de öfriga bestämmelser, Eders Kongl. Maj:t för bolagets rättighet att tillgodonjuta anslaget kan till säkerhet för jernvägsanläggningens fullbordande och framtida underhållande finna lämpligt meddela.

Då Riksdagen genom sitt år 1871 fattade beslut, att såsom understöd för enskilda jernvägsanläggningar under de närmaste fem åren, eller till och med år 1876, anvisa en summa af tio millioner R:dr, afsett att för denna tid inom nämnda summa begränsa anspråken på statens biträde till dylika anläggningar, skulle Riksdagen, utan afseende derpå att nu ifrågasatta jernvägsanläggning onekligen kommer att medföra ekonomiska fördelar för vidsträckt område inom vårt land, dock icke tvekat afslå allt anvisande af statens medel dertill, så framt anläggningen *endast* hade till ändamål att befrämja sådana fördelar; men då Eders Kongl. Maj:ts nådiga proposition är framkallad af ett utaf Norges Storting fattadt beslut, att för norska statskassans räkning anlägga en bredspårig jernbana från Christiania till Fredrikshall och vidare derifrån till riksgränsen, under vilkor, bland annat, hvad angår denna senare del af banan, att densamma icke må påbörjas, förr än sådan visshet, som af Regeringen pröfvas tillräcklig, förefinnes om jernvägens fortsättning på svenska sidan, måste åstadkommande af en sådan fortsättning ur unionel och strategisk synpunkt anses i hög grad önskvärd. Den samfärdsel mellan begge rikena, som genom en sådan kommunikation beredes, anser ock Riksdagen vara af så stor vigt för befrämjande af de förenade rikenas gemensamma intressen, att svenska staten icke bör rygga tillbaka för den uppoffring, hvilken för vinnande af detta mål kan blifva erforderlig. Då likväl jernvägen icke kommer att omedelbart beröra svenska statens jernvägsnät, utan på svenska sidan skall anslutas till en enskild jernväg, finner Riksdagen, lika med Eders Kongl. Maj:t, att dess anläggning för statens egen räkning icke bör ifrågakomma, utan att densamma bör af enskildt bolag utföras. Lika med Eders Kongl. Maj:t anser ock Riksdagen, att då den enskilda företagsamheten efter all sannolikhet icke förmår att utan statens medverkan utföra detta företag, staten icke bör undandraga sig en sådan medverkan. Men ehuru Riksdagen härutinnan delar de uti den nådiga propositionen yttrade åsikter, anser dock Riksdagen sig icke kunna under andra vilkor bifalla en sådan medverkan, än så vida full visshet vinnes derom, att den enskilda företagsamheten verkligen förmår att bringa företaget till fullbordan. Riksdagen kan således icke obetingadt bifalla Eders Kongl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning, då densamma, enligt Riksdagens förmenande, icke innefattar förbehåll om sådana garantier för arbetets utförande, som kunna anses under alla förhållanden tillfyllestgörande.

Det torde ock blifva svårt, om ens möjligt, att uppställa vilkor, som kunde befinnas vara ömsesidigt antagliga för att medgifva statsbidragets utbetalning under arbetstiden, helst frågan i vissa delar ännu synes vara i det skick, att det torde tariffva ytterligare undersökningar och utredningar så väl om banans blifvande sträckning, som angående anläggningskostnaden samt om lämpligaste sättet att åstadkomma det för dess byggande erforderliga kapital. Hvad särskildt angår sträckningen, har inom Riksdagen ifrågasatts, att banan, för att blifva af större gagn för en del af Bohuslän, borde, på sätt vid de 1868 verkställda undersökningarne föreslagits, dragas från södra ändan af sjön Stora Lee i sådan riktning, att den komme att beröra norra ändan af sjön Bullaren, hvilken sträcker sig $2\frac{1}{2}$ mil söder ut genom sistnämnda län. Då likväl en förändring i den senast föreslagna bansträckningen förutsätter annan anknypningspunkt med norska jernvägen än den, som i Eders Kongl. Maj:ts nådiga proposition föreslagits, men Riksdagen icke är i tillfälle att ingå i pröfning af alla de omständigheter och förhållanden, som för bedömande af denna del af frågan må komma under öfvervägande, har Riksdagen här endast velat antyda önskvärdheten deraf, att bestämmandet af jernvägens sträckning måtte tagas under förnyad ompröfning, i syfte att densamma må komma att för Sverige medföra det största möjliga gagn. Under förutsättning således att frågan, innan den slutligen af Eders Kongl. Maj:t pröfvas, i alla dess delar erhåller all den utredning, som dess vigt onekligen kräfver, samt att det allmännas intresse dervid på allt sätt tillgodoses, har Riksdagen, i likhet med hvad Riksdagen år 1869 vid beviljande af anslag till Nässjö—Oscarshamns jernvägsanläggning föreskref, på det sätt bifallit Eders Kongl. Maj:ts ofvan berörda nådiga proposition, att, såsom bidrag för byggande af en jernväg från Sunnanå hamn vid Wenern öfver Mellerud och Vestra Ed vid sjön Stora Lee till lämplig anknypningspunkt vid riksgränsen, en norsk statsbana till mötes, hvilken jernväg bör erhålla samma spårvidd och byggnadssätt, som de hittills färdigbyggda svenska stambanorna, till Eders Kongl. Maj:ts disposition ställes ett belopp af en million kronor, hvilket statsbidrag må, så snart sådan visshet, som af Eders Kongl. Maj:t pröfvas tillräcklig, förefinnes, att en motsvarande jernväg med samma spårvidd samtidigt anlägges mellan anslutningspunkten vid riksgränsen och Christiania, af Eders Kongl. Maj:t tillförsäkras det belopp, som förbinder sig att anlägga och inom slutet af år 1879 fullborda samt för allmän trafik upplåta samma jernväg, äfvensom att i öfrigt uppfylla alla de vilkor, som Eders Kongl. Maj:t för statsbidragets erhållande kan finna för godt att i nåder föreskrifva; dock må det beviljade statsbidraget icke till vederbörande utbetalas förr, än jernvägen blifvit inom föreskrifven tid färdig-

byggd och med allt hvad dertill hörer afsynad och godkänd samt till allmän trafik upplåten.

Med underdånigt tillkännagifvande häraf, framhärdar Riksdagen etc.

Stockholm den 17 Maj 1874.

N:o 69.

Uppläst och godkänd hos Första Kammarén den 17 Maj 1874.

— — — — Andra Kammarén den 17 — —

Riksdagens underdåniga Skrifvelse, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition, att den beslutade jernvägsanläggningen från Torpshammar eller annan punkt å stambanan från Storvik till riksgränsen mot Norge må byggas bredspårig.

(Stats-Utskottets Utlåtande N:o 92).

S. A. K.

Sedan sistlidne års Riksdag, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med hvad Eders Kongl. Maj:ts föreslagit, beslutit byggande dels af en bredspårig jernväg med lätt öfverbyggnad till fortsättning af norra stambanan från Storvik till Hybo i Helsingland och vidare derifrån antingen till Torpshammar i Medelpad eller annan lämplig punkt å sträckningen mellan Sundsvall och riksgränsen mot Norge, dels ock af en smalspårig tvärbana med lika öfverbyggnad, som, utgående från Torpshammar eller annan punkt å berörda sträckning, fortlöpte, vare sig i sydligare läge, med direkt eller indirekt beröring af Östersund, till Aspåsnäset eller Krokomb samt derifrån till riksgränsen, en norsk statsbana från Trondhjem till mötes, och till fullständiga undersökningar af lämpligaste sträckningarne för vissa delar af ifrågavarande jernvägar och förberedande ar